

Pe pošti prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " —
četrt " 6,50 " — " —
mesec " 2,20 " — " —
V upravnštvu prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " —
četrt " 5 " — " —
mesec " 1,70 " — " —
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserta
sprejema upravništvo
Katol. Tiskarni, Kopita
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo
nefrankovana pisma
ne sprejemajo.

Uredništvo je v Seml
niških ulicah št. 2, I, I

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, o
pol 6. uri popoldne.

Štev. 251.

V Ljubljani, v petek 2. novembra 1900.

Letnik XXVIII.

Volilno gibanje.

Kandidatura dr. Šusteršiča in Vil. Pfeiferja.

Iz Leskovca pri Krškem. Danes po prvi maši zjutraj vršil se je v Leskovcu mnogobrojno obiskovani vol. shod; volilci so soglasno sklenili, da oddajo svoje glasove 12. dec. v splošni vol. skupini g. dr. I. Šusteršič-u, odvetniku v Ljubljani, in dne 18. dec. v kmečki vol. skupini dosejanemu poslancu gosp. Vil. Pfeifer-ju v Krškem.

Liberalni kandidat Globočnik.

Z Dolenjskega se nam piše: Z velikim začudenjem smo brali v »Slovenec« vest, da narodno napredna stranka kandidira v dolenjskih kmečkih občinah nasproti g. Viljemu Pfeiferju veleposestnika Iv. Globočnika iz Dobrave pri Kostanjevici. Ime tega kandidata je slovenskemu svetu ravno tako malo znano, kakor ono Zupančič-a. Kdor pozna veleposestnika Globočnika, bodisi katerekoli stranke, mora reči, da on sploh ni za politiko. Naročnik je »Slov. Naroda« in »Neue Freie Presse«, to je vsa njegova duševna hrana, na politiko se pa toliko razume, kakor zajec na boben. In takega človeka naj pošlje slovenski narod v parlament? Njegovo domače občevanje je razun z družino izključno nemško, in on naj bo zastopnik slovenskega kmeta? Še za župana mesta Kostanjevice se ni hotel dati voliti, pa naj prevzame težavni mandat državnega poslanca? Zato nikakor ne mislimo, da bi bil on resen kandidat. Kmetom bo med zaslužnim poslancem Pfeiferjem pa med veleposestnikom Globočnikom lahko izbirati!

Kandidat dr. Miroslav Ploj.

Slovensko politično društvo v Ljutomeru vabi na zborovanje dne 10. novembra popoldne ob 10. uri v gostilni g. Ivana Vaupotič v Ljutomeru.

Dne 11. novembra popoldne ob 3. uri v gostilni gosp. Martina Slana pri sv. Juriju na Ščavnici.

Pri obeh zborovanjih predstavil se bode volilcem kandidat za državnega poslanca g. dr. Miroslav Ploj, c. kr. dvorni svetnik pri upravnem sodišču na Dunaji. Rojaki, volilci, udeležite se v obilnem številu!

Žičkarjeva kandidatura.

Luče-Solčava, te dve občini ste imeli shod, katerega so se vdeležili župani, odborniki in duhovniki in so enoglasno proglasili za svojega kandidata g. Žičkarja, ki se je takó goreče potegnil za naše težnje. Obe občini sta mu že tedaj poslali priznalni pismi in sta zdaj si izbrali volilne može, da mu pokažemo svojo vdanost. Nasprotnega kandidata ime se na shodu, kolikor mi je znano, še imenovalo ni.

Bosenske in hrvatske železnice.

Vprašanje o bosanskih železnicah je probudilo tudi na Hrvatskem vsaj deloma neke javne kroge, da so se izjavili ter izrazili želje, kako naj se izvedejo nove železnice, da bode imela od njih kaj koristi tudi Hrvatska. Najbolj temeljita je izjava zagrebške trgovske in obrtne komore, ki iznova zahteva, da se merodavni krogi drže njene lanske predstavitve, v kateri se zahteva, da se sezida železnica skozi hrvatsko Primorje ter tako pomore hrvatskim lukam in da se zveže Dalmacija s Hrvatsko po železnici skozi bivšo gornjo Krajino; obenem zagovarja pa tudi železnično zvezo s Spletom in Sarajevom ter obsoja odločno sebično ponašanje ogerske vlade v tem vprašanju.

Za železnico skozi gornjo Krajino se je izjavila tudi jesenska županijska skupščina v Gospiću ter sklenila, da bode radi tega poslala deputacijo k banu in zajedniškemu ministru prometa v Budimpešto. Senjska trgovska in obrtna komora se je potegnula samo za zvezo Senja z Bosno po železnici Bihadž-Jajce, dočim je osečka komora zavzeta le za zvezo Bosne skozi Slavonijo ter trobi v isti rog kakor Mažari, seveda s to sebično nakano, da se pri tem ne pozabi na direktno zvezo Oseka z Bosno, kar se mora pa prej ali slej zgoditi po tako zvanje transverzalne slavonske železnici iz Oseka skozi Djakovo na Vrpolje. Spregovoril je o nameranih železnicah tudi poslanec Gjurković v ogersko-hrvatskem saboru. Ves njegov govor pa je bil naperjen proti zvezi Spleta z Bosno, češ da s tem zgubi Ogerska, Hrvatska in Reka velik del svoje dosedanje trgovine. On opo-

naša poprejšnjemu ministru, da se ni potrudil zvezati Jajce z Banjaluko ter tako trgovino tudi zapadne Bosne potegniti na ogersko stran, kajti ko bi bila ta železnica gotova, se ne bi morali Mažari bati konkurencije s Spletom, četudi bi se ta zvezal po železnici s Sarajevom. To je edina resnična trditev v vsem govoru tega poslanca, toda vsega pa vendar ni povedal. Mažari niso hoteli te proge zidati zato, ker bi bil velik del te trgovine napeljan na Zagreb, a za razvitek trgovine na Hrvatskem ne dajo Mažari niti počenega groša; zato tudi niso mislili dozdati speljati kakšne železnice skozi Hrvatsko drugač, kakor če je bila tudi njim v korist in če je sicer niso mogli drugod izpeljati nego skozi Hrvatsko. Radovedni smo, bode li tudi hrvatski sabor, ki se snide prve dni meseca novembra, o tem važnem vprašanju kaj ukrenil.

Potrebno bi bilo, da se o tej zadevi spregovori tudi na tem mestu. Ni davno temu, da se je po mažarskih listih raznesel glas, kako je hrvatski ban popolnoma sporazumen glede železnic v Bosni z ogersko vlado. To je pa neverjetno, saj se vendar ve, da je ban že zdavnaj zavzet za železnico skozi gornjo Krajino, kar pa ni v osnovi mažarske vlade, ker po tej železnici bi se zvezala Hrvatska z Dalmacijo. In kako bi tudi mogel ban kraljevine Dalmacije biti proti interesom te dežele? Mažari so ta glas razširili le zato, da se morejo pohvaliti, koliko privržencev imajo za svoje osnove. Zato bi bilo vrlo umestno, ko bi se žule tudi iz hrvatskega sabora izjave o bodočih bosenskih in hrvatskih železnicah. Iz hrvatskega sabora bi se morala slišati prava hrvatska izjava, kakoršna je ona zagrebške trgovsko-obrtne komore z dodatkom, da se zveže tudi Jajce z Banjaluko, ker bi bil tako zvezan tudi Zagreb neposredno s Sarajevom in Splitom, kar bi bilo za glavno mesto Hrvatske važno v trgovskem in političnem pogledu.

Sploh pa bi moralo biti zdaj geslo vseh Hrvatov: brez Hrvatske se ne sme v tem velevažnem vprašanju nič skleniti. A da se bode na ta glas tudi oziralo na merodajnem mestu, je neobhodno potrebno, da se zglasijo za hrvatske interese tudi še ostale žu-

panijske skupščine, mesta, kakor je to storil Otočac in občinska zastopstva. Ko bodo videli na merodajnem mestu, da zahteva narod že tolikokrat zahtevane železnice, slednjič ne bode dalo nič več odlašati, ka bi se bilo moralo že zdavnaj izvesti.

Ves ta pokret glede hrvatskih in bosenskih železnic je važen tudi za dolenjsko železnico. Čim prej se zveže Knin z Ogulinom ali Novijem, tem hitreje pridemo do zveze s hrvatskimi železnicami skozi Metliko na Karlovec, in še le tedaj bode dobila dolenjska železnica pravo važnost. Zato se bodo morali tudi slovenski poslanci glede te železnice sporazumeti s hrvatskimi zastopniki, da bomo tudi v tem vprašanju jedini in složni, kakor smo v ostalih. Jug se oživljuje, pa je potrebno, da smo vsi neprenehoma na straži in da se drug drugega oklepamo in da združeno branimo svoje politične in gnotne interese.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. novembra.

Baron Dipaultjeva kandidatura

je zopet na dnevnem redu v njemu nasprotnem časopisu. Sedaj se namreč z vso gotovostjo poroča, da baron Dipauli sploh ne sprejme nobene kandidature, in torej tudi ne v veleposestvu. Vest je precej neverjetna in se ji poprej ne more pripisovati prav nikake važnosti, dokler baron Dipauli sam ne objavi svoje odpovedi. V svoji zadnji izjavi je baron Dipauli samo povedal, da ne sprejme mandata v peti skupini in v kmečkih občinah, toda le v jednom samem okraju. Kakor smo torej že povedali, je še vedno dovolj nade, da bo baron Dipauli tudi član prihodnjega kabineta.

Politika proste roke in Poljaki.

Krakovski »Czas« se obširno peča z naj-novejšim govorom bivšega poslanca Pacaka o politiki proste roke ter izjavlja, da sedaj še ni prišel čas, govoriti o tem, kako naj bi postopali v prihodnjem parlamentu posamni klubi, ker bi se s tem lahko pokvaril vspeh pri bodočih volitvah. Sicer se pa za Poljake ni bati, da bi kedaj res služili taki politiki, ker so možje vedno tam, kjer dela politiko vsakokratna vlada, in se ne zmenijo

LISTEK.

Med pozabljenimi . . .

Slika: I. S.

Ni je več stare moje matere, ni je več. Starost je prišla, — lepo število let je doživela — a s starostjo je prišla smrt . . . In danes počiva med drugimi, mirno počiva po trudnih, dolgih zemeljskih dneh . . . Včeraj smo okrasili njen grob. Na njenem grobu raste živordeča »goreča ljubezen«, ob njenem križu se vpenja rumena vrtnica, a poleg groba šumi žalujka; globoko poveša žalujka svoje veje, po njih pleše jesenska burja, a njen šum je tako mrtev . . . Tvoj spomin, babica moja, mi je danes živo pred očmi . . .

Žalostno svečano pojo zvonovi v širokem zvoniku . . . Vrnih duš večer . . . V tistih dneh smo sedeli doma in babica je nam pripovedovala . . .

Pravila je, da hodijo danes verne duše iz vic po zemlji ter prosijo pomoči, molitve od zemljanov . . .

Samo do polnoči so proste groznih vic, a potem se morajo vrniti v svoje trpljenje.

In cel večer hodijo po zemlji, postajajo pod okni in poslušajo, koliko molijo njih zemeljski bratje za-nje . . . Danes mora vsak moliti zanje, ki trpe v vicah . . . Zunaj pa so peli v tihi noči zvonovi tako proseče . . . In stisnili smo se okoli babice jaz in Anica in Ivan. Jaz sem bil srednji, a Anica najmlajša. Dvignili smo sklenjene roke in molili . . . Ščasoma so naši pogledi obviseli na ustnicah stare naše dobre babice, ki je pobožno molila. Njene ustnice so se gibale in zdaj pa zdaj je glasneje ušel proseči: »Smil' se . . .« Njene suhe roke so prebirale jagodo za jagodo . . . Danes ni več moje babice, ni je več, ona počiva v miru.

Vselej sem se spomnil na današnji večer, na staro mater; spomnil sem se, da morda posluša ona pod oknom, morda med drugimi dušami, moli li zanjo oni, katerega je moliti učila, ali moli za verne duše nje vnuk . . . To je bilo še v tistih srečnih dneh na domačih tleh . . . A danes? . . . Ti spiš večno spanje v domačih tleh, a tvoj vnuk tava po daljnem svetu, sam v tuji domovini. In vendar se mi zdi, da slišim tisto tužno zvonjenje, zdi se mi, da nosi, kakor nekdanj, veter danes sto in stokrat po-

novljeni, proseči: miserere . . . Spomnil sem se tiste povesti, katero sem tolikokrat čul, tiste lepe povesti . . .

To je bil vernih duš večer, jesenski večer . . . Dolgočasno so zapeli zvonovi svojo pomenljivo pesem, in jesenska burja je odnašala otožne njihove glasove čez širo plan . . . Ljudje so se bili z mrakom razšli na svoje domove . . . Pokopališče, kjer se je danes pretakalo toliko solza, odkoder je plavalo toliko molitve v nebeške višave — se je pomirilo . . . Po grobeh so plapolale lučice dogorelih sveč, burja je hotela vzeti njih plamen seboj, a one so proseče plapolale. Žalujke so zibale svoje tenke veje in šumele vedno nerazumljivo pesem, pod njimi pa je po potih šumelo jesensko, odpadlo, suho listje. Noč je bila poltemna, med oblaki se je zdaj pa zdaj prikazal prvi krajec. Ovenčani križi so stali kot polmračne sence drug pri drugem, ranjikim darovani venci so se zibali na njih . . . Sicer je bilo vse tiho in mirno; vse, vse je govorilo: Mir mrtvim . . .

Le tu in tam je še klečal kdo ob grobu svojega ljubega . . . Med križi in grobovi je hodila tisti večer stara sključena ženica.

Zavijala se je v svojo veliko ruto, in hodila z neprimerno hitro hojo sem ter tja.

Vidno je bilo, da je nekaj iskala . . . Grob . . . Drugi so jo radovedno gledali, ko je prihitela mimo njih in neprestano govorila: Ivan, Ivan . . . Ivan moj . . .

Pogledala je grob in križ, sklenila roke, vzdihnila globoko in hitela dalje . . . Kdo je vedel za njeno gorje . . . Nihče, razun Onega ki vlada nad zvezdami . . .

Ivan je bil njen najmlajši sin, njena nada, njeno vse . . . Bil je v mestu v šoli. A on je umrl . . . Skoraj bo dve leti, kar je umrl . . . In ležal je pokopan v ptujem mestu. Ni ga bilo, ki bi bil popravil njegov grob, ki bi položil nanj kak venec, ali prižgal na njem svečo. Njegov grob je bil pozabljen med drugimi grobovi . . . Prepozno je došla takrat nesrečna mati v mesto — njen ljubljenec je mirno počival v hladni zemlji. Ovenčala mu je grob, vsadila par cvetic, dva dni je ostala v mestu in skoraj neprestano hodila na grob svojega ljubljence. Kako ga je ljubila . . . On ji je bil edina sreča, največja sreča . . . Njeno vse je bil njen Ivan . . . In ni ji bilo dano, da bi umrl vsaj v njeni hiši, da bi počival v do-

sti za voljo svojih volivcev, ako vedo, da ta v nasprotju z vlado.

O demitsiji grofa Goluhovskega bilo brati sedaj v raznih listih, ki so tudi vedeli poročati, da mu bo nasledoval upni finančni minister in upravitelj okuranih dežel Kallay. Te vesti so pa sedaj aj še prezgodnje. Res je sicer, piše neki t, da zadene grof Goluhovski ob nasprotje oro pri vsaki priliki pri vseh avstrijskih rankah razun Poljakov in nemških liberalov in se celo kritike pristno konservativnih govov o delovanju zunanjega ministra so se preje nego ugodne, toda pomisliti treba, sedaj nimamo parlamenta, ki ne more pokazati svojega vpliva na vlado v Avstriji. Grof Goluhovski stoji sedaj še na trdnih tih, katera se pa prično takoj majati, ko bimo delaven in kolikor toliko jedin parlament.

Gradnja bosenskih železnic je po bročilu nepristranskih, protimažarskih listov, gotova stvar in sicer po želji mažarskih državnikov. Vsprejet je bil pri zadnjem ministerskem posvetu načrt, ki ga zagovarja mažarski politiki, propadla pa sta avstrijski, državi obče koristni in, kar je še najbolj čudno, tudi iz strateških ozirov važni projekt skupne vojne uprave. Zmagali torej na celi črti Mažari, oziroma trojica zell-Hegedüs-Kallay in pripravili pot svojeobni priklopitvi okupiranih dežel Mažarski. Szell je v tem vprašanju res radikalno nastopil. Zagrozil je, kakor je posneti z mažarskih virov, naravnost z demisijo, ko se ne ugoti njegovi želji. In zmagal je na veliko škodo Avstrije, posebno pa še Dalmacije, ki tako krvavo potrebuje zveze s notranjim delom Bosne in Hercegovine. Ministerski predsednik Koerber in železniški minister Wittek sta to že pojasnila dalmatinski deputaciji iz Spljeta, da se željam Dalmacije ni moglo ustreči. — To vest skušajo sicer utajiti razni oficijozni organi in pravijo, da je vlada odgovorila deputaciji, da zadevno vprašanje še čaka rešitve. To je deloma res, a kedaj bodo Dalmatinci učakali ugodno rešitev, je seveda drugo vprašanje. Rešeno pa je vprašanje glede zveze z Bosno in to na način, ki koristi le Mažarom. V delegacijah bomo pa bržkone še čuli, kolike neizmerne koristi je za Avstrijo duvalizem.

Razprava o izjavi nadvojvode Frana Ferdinanda v ogerski poslanski zbornici tudi v sredo še ni bila rešena. Govorila sta od strani opozicije samo poslanca Ratkay in Polczner, ki sta se oba izjavila proti predlogi, za njima je pa posegel v razpravo ministerski predsednik Szell, ki je v daljšem govoru pojasnil vladno stališče ter razjasnil posamezne določbe hišnega zakona habsburške dinastije in nadvojvode izjavo mej bučnim ugovarjanjem opozicijskih poslancev. Szell je pojasnoval, da hišni zakon ne nasprotuje v nobeni točki ustavnim določbam in da soproga nadvojvode Frana Ferdinanda, akoravno je to bitko in se splošno obžaluje, ne more biti

ogerska kraljica. Pri tej priliki je zaklical poslanec Olay: Nam bo kraljica! — Ne vemo sicer, kake simpatije goje mažarski opozicijonci do soproge nadvojvode prestolonaslednika, a gotovo je, da je nasprotstvo samo radi tega toliko, ker je zbornica o tej zadevi obveščena še le sedaj, ko je postala zadeva že dejstvo, in ker je Szell takoj pričetkom razprave postopal tako neprevidno, da je takorekoč sam izzval skrajno neljubo debato. Razprava se nadaljuje v prihodnji seji in menda še ne bo končana.

Knjige in časopisi.

„Slovenskega učitelja“ 21. štev. prinaša naslednjo vsebino: O katoliškem šolstvu. Govoril na II. slov. katol. shodu prof. dr. Anton Medved. (Konec.) — Učiteljica in javnost. 9. Poklic za socijalno delo. — Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani. — Ustanovni zavod za gluhoneme. — Listek: Ivánov gospod. IV. — Dopisi. — Šolske vesti. — Drobline. — „Slov. učitelj“ izhaja dvakrat na mesec in se naroča pri uredništvu v Ljubljani. Celoletna naročnina mu je 5 kron.

„Pučki Prijatelj“. Broj 21. ima sledečo vsebino: Katoliški sestanek u Zagrebu. — Što su Raiffeisenove štedionice, kako se podižu i registriraju? — Vinska klauzula i Dalmacija. — Kako se može poboljšati vinski mošt za slabih godina? — Pitanja i odgovori „Pučkog Prijatelja“. — Črtice o gospodarstvu. — Vesti iz sveta. — Gospodarske vesti i sitnice. — Razne vesti. — „Pučki Prijatelj“ izhaja na Krku dvakrat v mesecu in stane na leto 2 kroni.

Dopisi.

Iz Podrage. Od 21.—28. okt. so vodili č. o. Jezusove družbe Doljak, Vrhovec in Žužek pri nas prvi sv. misijon. Reči moram, da je ljudstvo vedelo ceniti milost sv. misijona ter se prav pridno udeleževalo službe božje ter poslušalo prepričevalne v srce segajoče govore č. o. Izvemši malo številce so tudi vsi župljani prejeli sv. zakramente.

Posebno veličastna je bila v nedeljo sklepna procesija z misijonskim križem, katero je vodil preč. g. dekan Matija Erjavec v spremstvu č. o. misijonarjev in mnogih sosednih gg. duhovnikov. Križ, katerega je prav lepo izdelal g. Franc Tončič iz Kamnika, so nosili mladeniči. Pred njimi in ob strani so svetile Marijine hčere, ki so bile ravno ta dan zjutraj sprejete v Marijino družbo, ki steje 39 deklet.

Ker je bilo vreme ugodno, je prišlo tudi iz sosednih duhovnij veliko ljudstva k procesiji. Župljani so okna hiš, memo katerih se je pomikala procesija, lepo ozaljšali in razsvetlili.

Z Roba, 29. okt. Misijon na Robu se je obhajal od 21. do 28. oktobra. Vodili so ga z veliko vnemo preč. oo. iz reda sv. Frančiška in sicer preč. provincijal P. Konstantin Luser, P. Engelbert Pollak in P. Avgustin Čampa. Ljudstvo se je s hvalevredno gorečnostjo, tudi iz oddaljenih krajev, ves čas

skrbno udeleževalo svetih opravil ter pazno poslušalo pretresljive misijonske govore, ki gotovo ostanejo vsem udeležencem v trajnem spominu.

Veličastna je bila ob sklepu v nedeljo 28. okt. popoldne procesija s sv. misijonskim križem. Nad 300 voščeni sveč je gorelo v čast usmiljenemu Odrašeniku, ki je milostno obiskal svoje ljudstvo. Nepopisno ginljiv je bil prizor, ko so neštevilne lučice migljale v lepo vreženem sprevodu, ki se je na eni strani griča pomikal navzdol, a po drugi strani zopet navzgor k lepi župni cerkvi Matere Božje. Migljale in gorele so v čast nebeskemu ženinu ter glasno oznanjale luč milosti, katero je On prižgal v naših srcih, vmes pa so odmevali po gričku slavospevi sv. Križu, na katerem je On drago odkupil naše duše. Mogočni strelci iz topičev so pretresali prijazni hribček ter slovesno oznanjali slavo nesmrtnemu kralju vseh vekov, Jezusu Kristusu, kateremu smo obljubili neomahljivo zvestobo in udanost ter se Njegovemu božjemu Srcu posvetili z nova ob ob sklepu 19. stoletja. Naša srca Njemu, ki je kralj in središče vseh src! — Solze naše srčne hvaležnosti naj vam bodo preč. oo., v tolažbo za obilen trud, ki ste ga imeli z nami. Velikih milosti, ki ste nam jih naklonili v teh dnevih izveličanja, vam plačati ne moremo. Povrni vam jih stotero ljubi Bog! V trajnem, hvaležnem spominu ohranimo vas in vaše nauke.

Srčna hvala č. g. ekspozitu na Gori, g. Janežu, za veliko pomoč v spovednici, zlasti pa še preč. g. dekanu Fr. Dolinarju, ki je prihitel k sklepu sv. misijona, vodil procesijo ter povzdignil vso slovesnost v čast našemu božjemu Odrašitelju. Bog plačaj!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. novembra.

Predavanje v Katol. domu 31. okt. G. kan. Sušnik govoril je o pariški razstavi Opisal je zgodovino in razvoj razstav ter primerjal pariško razstavo z drugimi. Podal je poslušalcem splošen pregled o pariški razstavi in je natančneje opisal oddelek, v katerem so razstavljene zanimivosti iz inozemskih naselbin. Poslušalci so sledili govorniku z velikim zanimanjem. O isti tvarini bo nadaljeval 14. novembra. — Prihodnje predavanje bo v sredo 7. nov., in bo govoril g. dr. Krek o tem, kaj uči Marx o vrednosti. Začetek, kakor navadno, ob 1/8. uri.

Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je priznal deželni predsednik dvornemu svetniku in dežel. sol. svetniku v p. g. Jos. Šumanu, ter nadučitelju v Višnji gori g. Ivanu Skerbinc

Slovesna prisega novih vojakov. Včeraj so imeli novi vojaki v vojašnici 27. pehotnega polka slovesno prisego. Okolu 9. ure zbrala se je vsa garnizija okolu 3400 mož na dvorišču, prišli so vsi dostojanstveniki vojaški z ekselenco Höchsmannom in vojaški kurat gospod Franc Ivanetič je

daroval sv. mašo na oltarju, ki je bil za slavnost navlašč postavljen. Po sv. maši je imel nagovor na vojake novince v nemškem, slovenskem in laškem jeziku. Začel je z besedami sv. Pavla v listu do Efežanov: Bratje, bodite močni v Gospodu in v mogočnosti njegove moči. Povedal je, kako slovesen je trenutek prisega, da danes svetniki, bojovníki za Boga, nanje gledajo, da nanje gleda cesar, da zanje danes molijo stariši, da morajo zvesti ostati svoji prisegi, da se morajo trdno okleniti svoje zastave, v katero je uvezana Marija z detetom Jezusom. Besede izbornega govornika ostanejo vojakom trajno v spominu. Potem je g. Ivanetič še prosil božjega blagoslova na vladarja, na armado in na Avstrijo. Sedaj vojaki novinci prisežejo vsak v svojem materinem jeziku. Nato sledi blagoslov z Najsvetejšim. Slavnost se je končala z defilovanjem pred višjimi vojaškimi dostojanstveniki. Vreme letos ni prav nič nagajalo.

Še nekaj o novi gluhonemnici. Zadnjič je »Slovenec« pohvalil lep nov zavod za gluhoneme otroke v Vodmatu. Ene stvari ni v zavodu, domače kapele nemajo otroci. Molitev zvečer ali zjutraj pred križem, pred sveto podobo, pred katero gorite dve sveči, to vse drugače upliva nego molitev v sobi ali spalnici. Holzapfel bi gotovo z nami soglašal, če bi vedel, da v zavodu niso mislili na kapelico, ki je najbolj ljubek kraj za njega, ki bi rad molil.

Imenovan je poštним praktikantom pravnik Leop. Klepec v Ljubljani.

Slovensko gledališče. Ker k večerajšnji ljudski predstavi igre »Mlinar in njegova hči« par stotin občinstva zaradi pomanjkanja prostorov v gledališči vstopnic ni dobilo, ponovi se na mnogostransko izraženo željo ta igra še v nedeljo 4. t. m. popoldne ob 1/3. uri kot popoldanska ljudska predstava ob znižanih cenah. Isti dan zvečer pa je operna predstava in sicer se poje zadnjičkrat v tej sezoni priljubljena komična opera »Puščavnikov zvonček« s Polakovo, Nočmi, Orželskim in Nolljem v glavnih ulogah. — V torek 6. t. m. igra se prvokrat »Šivilja«.

Šolska vest. Deželni šolski svet je dovolil, da se razširi mestna nem. dekliska šestrazrednica v Ljubljani v osemrazrednico ter zistemizoval sedmo in osmo učno mesto. — K preskušnjam učiteljske sposobnosti 5. t. m. se je oglasilo 48 kandidatov in kandidatkinj.

Vspored pri odkritju Mesarjevega spomenika v Šmartnem dne 6. t. m. bo ta-le: Ob 11. uri bilje po rajniku, nato sv. maša, po maši odkritje spomenika.

Iz Rajhenburga. Dne 28. t. m. je podelil mil. knez in škof lavantinski v samostanu očetov trapistov v Rajhenburgu duhovniški red o. Stanislavu Planinšek, subdijakonat pa Alojziju Neumann in M. Berchmans Blagoslovili so tudi kapelico srca Jezusovega, katero so očetje trapisti postavili sredi svojih polja. Po ganljivem govoru mil. kneza in škofa, posvečenem presv. srcu Je-

mači zemlji, da bi ona vsaj hodila molit na njegov grob, da bi sadila nanj lepe cvetlice, da bi živela ob njegovem grobu . . . O, ne. Umril je v tujem mestu, pri drugih ljudeh, pokopali so ga in — pozabili . . . A ona ni pozabila svojega Ivana. Dolga je bila pot od doma do mesta, a prišla je, prišla na grob svojega Ivana. A kje je grob? . . . Že dolgo, dolgo je iskala, pogledala je vsak zapuščen grob, a najti ni mogla groba svojega Ivana. Tudi njegov je bil med pozabljenimi, zapuščenimi grobovi . . . In iskala ga je, jokaje iskala. Jesenska burja je odnašala njene vzdihne seboj, bogve kam seboj . . . Njen ljubljani Ivan je bil med pozabljenimi . . . O, ne, ne . . .

Približal se ji je visok, suh človek. Bil je grobar.

»Veste-li, kje je grob Ivan Dragoviča.« Mož je odkimal, zmignil z rameni in odšel.

»Ali je mogoče izvedeti?« vpraševala je starka dalje in hitela za njim.

»Nemogoče ni,« zamrmral je grobar in stopal dalje, a ona je hitela za njim.

»Počakajte tu, pridem Vam povedat.« In morala je čakati pred vratmi. Dolgo čakati. Naposled je prišel.

»Drugi grob od tistega bezga, ki raste pri zidu.«

»Bog povrni,« in hitela je med ovenčanimi grobovi nazaj na prejšnje mesto, na grob svojega nepozabnega Ivana . . . Tam je raste bezeg in krog njega je bilo mnogo grobov, skoraj vsi zapuščeni, nepopravljeni grobovi.

»Drugi od tistega bezga . . .«

Bil je zaraščen. Majhen križ je nekdo zasadel na grob, ki se je že večinoma poravnal z zemljo. Po njem je rastle visoka, suha trava, in neka navadna cvetlica je izrastle na sredi groba: to je bil grob njenega Ivana.

»Ivan, Ivan . . .« In padla je na koleni. Okrog nje je zavijala jesenska burja, odnašala je zadnje liste s tistega bezga, in trava na grobu je tako tiho šumela . . . Bilke so se upogibale in vstajale . . . Mati pa je med solzami molila, tako srečna molila na grobu svojega Ivana . . .

Včasih pa ji je pošla molitev, njena ustna so obstala in uprla je oči v zapuščeni grob ter poslušala tiho šuštenje trave na grobu . . . In čez dolgo se je vzbudila ter nadaljevala svojo molitev.

Okrog po grobeh so brlele zadnje lučice, kar jih še ni pogasila jesenska burja, a kraj, kjer je ležal Ivan, bil je miren, tih. Tu ni bilo lučic, tu ni bilo vencev — bil je med pozabljenimi grobovi . . . A mati! . . . Ona je molila.

V zvoniku je brnela ura s počasnimi udarci, devet, deset . . . Mrzla je bila jesenska burja, mrzla . . .

Pozno se je poslovila in odšla s pokopališča. Med potoma pa je parkrat ponovila:

»Drugi grob od tistega bezga, ki pri zidu raste . . .« * * *

Drugi dan je stala boječe pred šolskim poslopjem . . . Stala je pred glavnimi vratmi, kakor da koga pričakuje. Dijaki so se vsuli iz šole . . . Pazno je spremila vsak obraz, gledala in gledala, a česar je čakala, ni našla . . . Dijaki so se razšli . . . Stopila je boječe k zadnjemu, ki je prišel mimo nje in ga vprašala s tresočim glasom:

»Prosim, ali ni tu Ivana Dragoviča?«
»Ivana Dragoviča,« začudil se je ta, »ne, njega ne poznam.«

»Ne?« . . .

»Ne. Enega smo pred leti pokopali . . .«

»Ivana Dragoviča?«

»Da, zdi se mi, da se je tako pisal.«
Njej se je obraz stemnil.

»A, zmotila sem se,« rekla je in odhitela dalje . . . Kam? . . . Ali na grob svojega Ivana ali domov?

Nikdar več ni prišla nesrečna mati v daljne mesto na grob svojega Ivana. Tudi ona je legla k večnemu počitku in položili so jo v domačo zemljo, kjer mirno spi . . . Grob njenega Ivana je zapuščen, pozabljen. Nesrečna mati! . . . Rekli so, da je večkrat ponovila:

»Drugi grob od tistega bezga, ki pri zidu raste.«

Kako je skrbela zanj . . .

A danes . . . Zopet pojo zvonovi in jesenska burja obrača angelja s trombo na vse strani sveta . . . Resurrecturis . . .

To je večer vernih duš . . .

* * *
O, to so bili lepi tisti večeri! . . . Zunaj je zavijala jesenska burja okrog voglov, mi pa smo sedeli okrog babice, ki je pripovedovala take lepe povesti. Kdo ve, kako je to, da nisem nikdar mogel pozabiti povesti o materi in njenem Ivanu . . .

uovemu, se je služila v kapelici prva sveta
šaša. Svečanosti so se udeleževali mnogi
dlični gosti, kakor glavar pl. Vistarini, častni
anonik Bosina, prijor kartuzijanov pleter
kih, dekana Žičkar in Verk, urednik Pukl
Dunaja, notar Hudovernik iz Kostanje-
vice, mnogo sosedne duhovščine in domači
dostojanstveniki.

Slovensko gledališče v Mariboru.
V nedeljo 11. novembra ob 8. uri zvečer
bode v mariborskem »Narodnem Domu«
gledališka predstava, katero priredi pevsko
društvo »Maribor«. Igrali se bode vesel-
igrari »Uskok« in »Bob iz Kranja«. Med pred-
stavo svira veteranska godba.

Narodnonapredni učitelji so imeli
danes zaupen shod ter so se posvetovali
glede postopanja pri prihodnjih državno-
zbornskih volitvah. Somišljeniki, pozor!

Iz Podrage. Že iz več krajev lepe
Vipavske doline se je priporočala letos dobra
vinska kapljica. Tudi pri nas je dobiti prav
dobrega pristnega vina, katerega so letos
nekateri precej pridelali. Torej kupci oglasite
se tudi pri nas, ker ljudstvo bi rado spravilo
blago v denar. Cena ne bo previsoka, roba
pa prav dobra.

Premije za posle Kmetijska družba
za Kranjsko podeli 2. dec. 10 premij a 20
kron starim zvestim poslom na deželi. Pro-
šnje je doposlati do 25. t. m. osrednjemu
odboru.

Iz Starega trga pri Poljanah, dne
29. okt. župnik Peter Režek je bil pri da-
našnji seji občinskega zastopa soglasno iz-
voljen častnim članom radi obilih zaslug, ki
si jih je stekel tekom svojega 25letnega tu-
kajšnjega službovanja.

Ljubljanske novice. Vsi sveti na
grobeh. Pri sv. Kristofu je bilo včeraj na
tisoče ljudstva. Na grobeh se je svetila lu-
čica pri lučici in minljivost človeškega živ-
ljenja so zakrivali bogati venci. Popoludne
sta peli na grobeh žalostinke pevski društvi
»Slavec« in »Ljubljana«. — Tovorna
vožnja na praznik. Včeraj je občinski
svetnik Jožef Turk dal prepeljati neke po-
trebščine k novemu mostu. Na Reseljevi cesti
se je nakrat železje pričelo pomikati naprej
proti konjema. Hlapec Fr. Žabret je sko-
čil z voza h konjema, ki sta ga pa potisnila
pod voz. Hlapcu sta se zdrobili nogi ter je
udarjen na čelu. Nevarno ranjenega so pre-
nesli v bolnico. Pravijo, da bo hlapec težko
okreval. Menda se ni mudilo opraviti to-
vorne vožnje na včerajšnji dan! — Hud
mož. Tapetnika Wolfa na Trnovskem pri-
stanu šte. 20 je aretoval stražnik, ker je
svoji ženi grozil, da jo bo umoril. Žena se
je v strahu zaprla v sobo, a mož pa je bo-
tel ulomiti v sobo. Žena je prestrašena sko-
čila skozi okno štiri metre globoko na dvo-
rišče ter si poškodovala nogo. — Tatvina
na pokopališču. Dekli Frančiška Weis
je bila na pokopališču pri sv. Kristofu ukra-
dena košara s prtom in konjskim kocem. V
košari je bilo denarja 5 K 20 h. — Konj
splašil se je v bližini sv. Petra ceste Ja-
kobu Dimniku s Tomačevega. Dimnik je
skočil raz voza in priletel ob žično grajo ter
se je ranil. Konje so ustavili na Martinovi
cesti. — Žrebca splašila sta se danes
popoludne v Vodmatu na potu iz c. kr. žre-
barne na Selu v Ljubljano. Zaletela sta se
s tako silo z glavo v drevo, da sta oba
močno poškodovana. Tudi mož se je poško-
doval.

Transvalski prostovoljci v Trstu.
Iz Trsta 1. novembra 1900. Minole srede
je dospelo 420 prostovoljcev transvalске re-
publike s parnikom »Styria« v Trst. Ti so
po veliki večini oni, kateri so se umaknili
preganjanju Kitchenerja in Frencha na por-
tugalsko ozemlje, kjer so bili po portugalskih
vojakih primorani odložiti orožje in se
dati odpeljati v Lorenzo Marques. Tukaj so
bili strogo nadzorovani, da bi se ne povr-
nili zopet med burska krdeča, ter naposled,
ko dotični konzuli za vse te različne ele-
mente niso jamčili, da bi se zopet ne pov-
rnili med Bure, bili odpravljeni po Lloy-
dovem parniku »Styria« v Trst, od koder
odpotujejo vsak v svojo domovino. Seveda
plača vse troške potovanja do domačije
transvalska vlada. V to svrhu je prišlo na
povjerenca T. vlade (ki je tvrdka Cook) ve-
liko število zabojev nekovanega zlata, katero
so po tukajšnji filijali Union Banke vnovčili,
ter deloma razdelili med prostovoljce, de-

loma pa obrnili za stroške nadaljnega pot-
ovanja izgnancev. Na čelu teh izgnanih so-
boriteljev za pravice in svobodo burskega
naroda se vrača znani italijanski stotnik Ri-
chiardi, velesimpatična, še mlada, visoka
oseba, odločnega izraza, katerega je trans-
valska vlada imenovala poveljnikom legije
tujcev. Med ostalimi je dokajšno število Ita-
ljanov, Francozov, Holandcev, Nemcev, Ameri-
kancev ter nekaj Avstrijev, in posameznikov
drugih evropskih narodnosti. V obče so vsi
jako simpatične vnanjosti, vidi se jim, da so
se borili za pravično stvar, kar jih edino
tolaži v njihovi žalostni usodi. Pač žalostni
usodi. Kajti pred izbruhom vojne so bili vsi
v dobrih službah: v trgovini, pri vladnih,
rudniških in drugih podjetjih, med tem ko
stoje danes zopet zapuščeni in so navezani
na negotovo prihodnost. To je del nešte-
vilnih žrtev angleškega barbarstva. Ko se je
proti večeru približal parnik Styria v tržaško
prosto luko, zbralo se je vse krdečo izgnanih
prostovoljcev na krovu, kjer so si spremlje-
vanjem harmonija zapeli veččastno, tužno
bursko himno. Mogočen je bil vtis videti
vse te raznovrstne, markantne obraze, ju-
naškega, odločnega izraza, pevaje to, dno
duše pretresajočo narodno himno! Do solz
ganljiv je bil moment pri tem tužno ve-
častnem spevu, ki začenja skoro poluglasno,
počasno, slično liturgičnemu petju, in konča
z mogočnim »Hurra Krüger«. Precejšno šte-
vilo teh izgnancev je bilo v vojni ranjenih.
Po njihovem prepričanju stoji v vojni na
strani Burov gotovo še nad 20.000 mož,
kateri se ne udajo do zadnjega. Angleška
tedaj ne bode tako lahko in hitro prišla v
mirno posest nje ropa, in zna vojna trajati
še par let!

Umrl je nadepolni vseučiliščnik stud.
iur. Franc Dokler v Višnji vasi pri Novi
cerkvi na Štajerskem ter bil pokopan dne
30. oktobra. Star je bil 24 let. Ganljivo
slovo mu je govoril na grobu domači gos-
pod župnik. »Triglav«, z zastavo »Sokol«
in »Pevsko društvo v Celji« so se udeležili
pogreba.

Iz Ambrusa. Farna cerkev dobi nov
veliki oltar, dela ga g. Andrej Rovšek v
Ljubljani. Naši Amerikanci so poslali zanj
1400 kron. Marijina družba ima lepa kipa
brezmadežne Marije Device in sv. Jožeta s
Tirolskega.

Oba sina je izgubil posestnik Franc
Lampiž iz Zaloga pri Šmarju na jeden dan.
Jeden je bil star 19 let ter v vsakem oziru
vzgleden mladenič, drugi je pa ravnokar
prišel od vojakov. Zbolela sta na tifusu ter
v jednom dnevu umrla in na vseh svetnikov
dan bila pokopana. Bog potolaži žalostnega
očeta!

Ubegel vojak. Domobranski novinec
Fr. Rus iz Žice pri Krki je 24. oktobra po-
begnil iz Ljubljane in ga dosedaj še niso
zasledili

Čudno postopanje. Trgovski pomoč-
niki manufakturne stroke v Ljubljani so pro-
sili svoje šefe, naj bi bile prodajalce na
včerajšnji dan popolnoma zaprte. Vsi so pri-
trdili prošnji s pristavkom, da nihče izmej
naprošenih ne odpre prodajalnice. Čudili
smo se včeraj, ko smo videli odprto pro-
dajalnice tvrdke Anton Schuster. To je pač
čudno, obsodbe vredno postopanje napram
trgovskim pomočnikom in napram prazni-
škemu počitku.

Bankovci po 10 kron pridejo v pro-
met, kakor je sedaj določeno, v mesecu fe-
bruarju.

Nesreča. Z Goričice se nam poroča:
Na vseh svetnikov dan popoludne peljala se
je iz Mengša, kjer je obiskala svoje ranjce
stariše, Franca Mihelčič, žena posestnika in
mlinarja Frana Mihelčiča iz Štude pri Dom-
žalah. Že prav blizu doma se hlapcu splaši
konj; žena skoči hitro z voza, pa tako ne-
srečno, da je na mestu obležala — mrtva.
Ranjca je bila dobro znana, vzlasti pri ljub-
ljanskih mokarjih. Bog jej bodi milostljiv!

Občinske volitve v Gradcu bodo
dne 20. in 27. novembra in pa dne 4. de-
cembra.

Društveno gibanje v Gorici. »Slo-
vensko katoliško delavsko društvo« v Go-
rici napravi v nedeljo dne 4. novembra ob
3¹/₂ uri popoludne v gostilni »pri Katari-
niju« shod z nasled. vsprejdom: o volitvi v
državni zbor, o centralni posojilnici, volitev
odbora. — »Krojaška zadruga« v Gorici

vrlo napreduje. Od 1. jan. do 30. junija 1900
se je iztržilo blaga za 62.486 K 69 h.

Goriške novice. Goriški magistrat je
nadel raznim ulicam in stizam nova imena.
Mej imeni so tudi via Tominz in via Gra-
bizio (Grabec). — Kristan je hotel napraviti
v Cerknem shod, a ni dobil nobenega pro-
stora. — Umrla je v Podgori gospa Fortu-
nata Plahuta, rojena Nemeč. — V nedeljo
bode imel dr. Gregorčič shod v Bovcu. —
V goriškem »Alojzijevišču« je letos 55
učencev.

Ulom v poštni urad. V Avčah na
Goriškem je neznan tat udrl v sobo c. kr.
poštnega urada in ukradel 240 K. Zviti tat
je prevrtil steklo s svedrom, napravil si
luknjo za roko, obrnil zapiralno kljuko in
prišel v sobo. V sobi je bila blagajna za-
klenjena, a — 2 ključa sta visela poleg na
zidu. Več previdnosti.

Krstič na delu. Znani renegat Krstič,
Kristanov prijatelj, je že zopet prišel po Istri
z rovanjem na korist lahonske stranke. Iz-
dajati je pred volitvami zopet pričel »Pravo
našo Slogos«, na čegavo željo, čemu v korist
in podporo in na čegav račun, ni težko
uganiti.

Pri občinskih volitvah v Ptuj
so izvoljeni v prvem razredu s 45, oziroma
31 glasovi: dr. Freitl, Adolf Matzl, Herman
Kersche, Anton Stering, Karol Filalero kot
občinski svetniki. Njihova namestnika pa sta:
dr. Bratschitsch in Moric Braunstein. — V
drugem razredu je prišlo k volitvi 17 volil-
cev. Izvoljeni so: Fr. Kaiser, Karol Kasper,
Jožef Kasimir, Jožef Kollenc, Adolf Sellin-
schegg, Rajmund Sadnik, namestniki pa Ivan
Luttenberger, Jožef Wresnig, Adolf Schrankl.
— V tretjem razredu je prišlo k volitvi 138
volilcev ter so izvoljeni: Jožef Ornic, Ivan
Stenate, Ignacij Rossmann, Viljem Blanke,
Karol Kratzer, Hans Strohmayr, namestniki
so pa Maks Straschill, Mih. Martschitsch,
Franc Vogel.

Morilec aretovan v — zaporu. Ta
redok slučaj se je zgodil v Tamswegu. Ne-
davno je bil na cesti mej Št. Mihaelom in
Špitalom ob Dravi umorjen trgovec z živino
Jožef Saller in uropan. Dejanja sumljiv je
bil 20letni Jožef Berger iz Holmic na Ko-
roškem. Orožništvo ga je zasledovalo, a
Berger si je mislil, da se zasledovanju naj-
bolj odtegne, ako gre predsedet štiritedensko
kazen radi pretepa od okr. sodišča v Tams-
wegu določeno mu kazen. Berger je torej
sedel v varnem zaporu, dočim so ga orož-
niki pridno iskali. Predvčerajšnjim pa je
tudi okr. sodišče v Tamswegu dobilo opis
roparskega morilca ter je takoj spoznalo, da
ima morilca že pod ključem. Berger je bil
torej v zaporu aretovan in oddan okrožnemu
sodišču v Špitalu.

Zdravje v Ljubljani. Od 21. do 27.
oktobra je bilo 24 novorojencev, 2 mrtvo-
rojencev, 23 jih je umrlo in sicer: 1 za je-
tiko, 1 vsled mrtvouda, 1 vsled nezgode, 20
za različnimi boleznimi, med njimi je bilo
5 tujcev, 12 iz zavodov. Za infekcijskimi
boleznimi so oboleli, in sicer 1 za škarlatico,
3 za tifuzom.

Društva.

(Pri občnem zboru moškega
pevskega zbora »Glasbene Ma-
tice« dne 31. oktobra je bil izvoljen nje-
govim načelnikom g. prof. Anton Štrifol in
pevovodjem g. prof. Matej Hubad, odborniki
pa gg. Josip Faganel, Milan Kersnik, Pavel
Lozar, dr. Ivan Orel, Anton Razingar, dr.
Fran Tominec in Ivan Završan.

(Podporno društvo za sloven-
ske visokošolce na Dunaju) ima
14. nov. letošnji občni zbor v »Slovanski
Besedi«, Dunaj, I. Bräunerstrasse 7. Začetek
ob šestih zvečer. Prijatelji društva srčno
dobro došli!

Darovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda so
od 27. sept. do 31. okt. poslali prispevkov
p. n. gospoda in društva: Upravništvo »Slov.
Nar.« 275 K 23 h, kaplan Jos. Meško v
Šmarju pri Jelšah zbirko 5 K 20 h, rav-
natelj Avg. Endlicher v Dalmaciji ob smrti
bratovi 20 K, obrtno pomožno društvo v
Ljubljani 20 K, benef. Jos. Cegnar na Vrh-
polju 15 K 40 h, podružnica v Žužemberku
70 K 12 h, A. Askerc 5 K, podružnica za
Vuhred Marenberg 50 K, ženska podružnica
v Dol. Logatcu III. pokroviteljstvo 200 K,
izvenakadem. - podružnica v Gradcu 66 K,

kat. nar. bralno društvo na Vrhniki pokro-
viteljstvo 200 K, odgojitelj Fr. Svetič v
Hamersteinu (Čuško) 5 K, ženska podruž-
nica v Sežani 150 K, ženska podružnica v
Trstu 500 K, denarničarica šentpeterske
ženske podružnice v Ljubljani za prodane
znake 190 K, žup. Iv. Vrhovnik hranilno
knjižico v vrednosti 93 K 84 h, last bivše
nakelske podružnice.
Blagajništvo družbe sv. Cirila in
Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Praga, 2. novembra. Dr. Iška je
hotel včeraj zopet opravljati starokato-
liško opravilo, a magistrat mu je na
povelje ces. namestništva kapelo zaprl
in jo zastražil s policijo.

Lvov, 2. novembra. V toplicah
Nauheim je umrl bivši državni poslanec
Stanislav pl. Szczepanowski.

Reka, 2. novembra. Jutri praznuje
tukajšnja »Čitalnica« 50letnico svojega
obstanka.

Pizek, 2. nov. O nadaljni obrav-
navi proti Hilsnerju se še poroča: Mati
Hilsnerjeva, ki je vedno psovala priče,
da pričajo po krivem proti njenemu
nedolžnemu sinu, se je odrekla iz-
povedbi in ni niti pogledala svojega
sina. Tudi brat Hilsnerjev Icig se je
odrekel pričevanju, ker je povzročilo
mej občinstvom klice: »Ako je Hilsner
nedolžen, zakaj ne spričate nedolžnosti«.
Priča Spacek, trgovec z obleko, je
izjavil, da je šel s komisijo v židov-
sko sinagago v Polni, kjer so našli
skrite Hilsnerjeve sive hlače. Na hlačah
ste bili dve manjši pegi in
jedna rudeča velika pega, ki so bile pa
izprane. Orožniški vodja Klenovec je
povedal, da se je Hilsner, ko so ga
peljali mimo kraja umora, kar sam
ustavil, ne da bi ga kdo pozval. Hil-
snerjevo dokazovanje alibija je bilo laž-
njivo, zato ga je priča aretoval. Čul je,
da je Hilsner imel 30 cm dolg nož.
Prej so že izjavile priče, da je bil ta
nož podoben nožu, kakeršnega rabijo
klavci. Priča Klenovec pravi, da tisti,
ki je umoril Klimo, je umoril tudi Hruzo.
Način umora in lega trupel je bila pri
obeh jednaka. Na mestu, kjer je
mrtva ležala Hruza, ni bilo
skoro nič krvi. Priča Karol Pro-
chaska izjavlja, da je čul Hilsnerjevo
mater, ko jo klicala svojemu sinu: »Ti
ne smeš nič povedati, vedno
izjavljaj, da si bil doma«. Iz Hil-
snerjevega stanovanja je smrdelo po
sežgani obleki in iz dimnika so letele
goreče cunje. Ko je Hilsner videl, da
ga priča opazuje, je Hilsner pričlo spodil.
Dočim spričevalo praške fakultete iz-
javlja, da pege na Hilsnerjevih hlačah
z največjo verodostojnostjo niso od krvi,
izjavljata doktorja Reinsberg in Slavik,
da sta našla pri mikroskopični preiskavi,
da ni izključeno, da so pege od krvi.
Popolno natančna preiskava ni mogoča,
ker so bile pege izprane. Proti neka-
terim židovskim pričam, ki so sumničile
umora brata umorjene Hruze, se bo
pričelo sodnijsko postopanje.

Rim, 2. novembra. Sv. oče je ba-
ronu Dipauliju podelil veliki križ reda
sv. Jurija.

Rim, 2. novembra. Parlament se
snide 22. novembra.

Pariz, 2. novembra. Iz Barcelone
se javlja: Guverner je zasledil dve za-
logi najraznovrstnejšega orožja in stre-
ljiva. Karlistiška zarota je nameravala
bruhniti na dan tekom prvih 14 dnij
novembra.

Madrid, 2. novembra. V Manzesi
je 3000 ustašev.

Odesa, 2. nov. Na črnem morju
je divjal zadnje štiri dni strahovit vihar.
Več ladij se je potopilo, mnogo ljudij
je zgubilo življenje.

Carracas, 2. novembra. Kraje St.
Casimir, Cua, Charallave je potres raz-
drl. Mnogo oseb je mrtvih.

London, 2. novembra. (Uradno.)
Kabinet se je tako-le preosnoval: Sa-
lisbury ministersko predsedstvo, Ritchy
notranje, Lansdowne zunanje zadeve,
Brodrick vojno in Selborne mornarico.

London, 2. nov. Reut. urad poroča iz Kronstadta 28. m. m.: Burski oddelek 150 mož je obkolil danes zjutraj 90 mož angleške straže blizu Geneve in jih ujel. Potem so Buri napadli poštni vlak, ga oropali in zažgali. Še le vlak oklopnik je pregnal Bure. 12 so jih ujeli.

Pretorija, 2. nov. General Botha je z močnim oddelkom v okraju Kenhard, kjer organizuje novo armado.

London, 2. novembra. Buri so obkolili Vryburg. Poroča se, da se Botha ne mara pogajati. Steyn noče sprejeti angleškega odposlanca. — Iz Bloemfonteina prihaja vest, da bodo vsi nad 14 let stari Buri, ki stanujejo 10 milj v okolici, prisiljeni preseliti se v mesto, da se tako prepreči njihovo sodelovanje mej burskimi četami.

London, 2. novembra. (C. B.) Listi poročajo iz Shanghaja: Uradna kitajska brzojavka iz Singanfu javlja: Princ Tuan je preoblečen v redovniško obleko ubegel v Mongolijo. (?)

London, 2. nov. (C. B.) Standard poroča iz Tientsina 30. m. m.: Mejnarnodne čete so severozahodno od Packtingtu trčile ob bokserje. Padlo je 21 vstašev.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—5.

(Dalje.)

Don Ferrante je trdil, da mož, ki je pisal „De restitutione temporum et motuum caelestium“ in knjigo „Duodecim geniturarum“, tudi zasluži, da ga poslušamo, čeprav nima prav, da je glavna hiba tega moža, da je bil preveč duhovit, da nikdo ne vé, kam bi zabredel v filozofiji, če bi se držal vedno le ravne poti.

Če tudi so učenjaki imeli don Ferrante za strastnega peripatetika, vendar se mu je zdelo, da še dovolj ne vé, in je pogosto trdil, da bistvenost, vesoljnost, svetovna duša in narava stvari niso Bog vé kako razjasnjene reči.

Naravoslovje je proučeval bolj za kratak čas. Dela Aristotelova in Plinijeva o tem predmetu je bolj prečital nego proučil.

Ker je slučajno precej izvedel iz razprav o občni filozofiji, ker je nekoliko pogledal v Portino naravno magijo, v tri Kardanove zgodovine kamenov, živalij in rastlin, v razpravo Alberta Magnusa o drevju, zeliščih in živalih ali v drugo bolj neznatno delo, zabaval je časi družbo z najbolj čudnimi in najbolj redkimi lastnostmi naravnih bitij, popisoval je natančno obliko in postavo siren in feniksa, razlagal je, kako močerad v ognju ne zgore, kako neka majhna ribica s svojo močjo in gibčnostjo na širokem morju privzdigne celo ladjo, kako se rosne kapljice v školjkah izpremene v bisere, kako kameleon živi od vzduha, kako se iz polagoma odrevenelega ledu v stoletjih naredé kristali, in je pripovedoval druge naravne tajnosti.

Posebno se je ugloobil v magijo in čarovnijo; ta veda je po mnenju našega vira mnogo bolj potrebna in slavna, mnogo bolj važna in resna.

Ni nam treba povedati, da je don Ferrante samó imel namen, poučiti se o največjih čarovniških zvižajah, da bi se mogel zoper nje braniti in se jih varovati.

Po navodilih Martina Delrija, zelo uče-

nega moža, je lahko ex professo govoril o pričarani ljubezni, o pričaranem spanju, o pričaranem sovraštvu in o drugih vrstah teh treh glavnih čarodejstev, katerih žalostne učinke vidimo vsaki dan, kot trdi naš vir.

Baš tako temeljito se je izobrazil don Ferrante v zgodovini, posebno splošni. Njegovi učitelji so bili Tarcaguota, Dolce, Bugatti, Campana in Guazzo, vsi zelo učeni možje.

„A kaj je zgodovina brez državne vede?“ rekel je često don Ferrante. Podobna je voditeljici, ki gre in gre naprej, a nima nikogar za sabo, ki bi ji pokazal pot, in zaman koraka naprej. Ravno tako je zgodovina brez politike popotnica brez vodnice.

Na njegovi polici je bil predal, določen za državnik. Mej nekaterimi menj znamenitimi in neznatnimi se je svetil Bordino, Cavalcanti, Sansovino, Paruta in Boccacini. Dvema knjigama je dal don Ferrante prednost pred vsemi drugimi: „Principe“ in „Discorsi“ znamenitega florenškega pisca, nadalje „Ragion di Stato“ Giovannija Botero, poštenega in prebrisanega moža.

Malo pred časom, ko se godi naša povest, je izšla knjižica, ki je odločila vprašanje o primatu in celo prekosila dela onih dveh „matadorjev“, kakor ju je imenoval don Ferrante. V ti knjižici so bile nabrane in nanizane vse hudobije, da jih spoznamo, in vse kreposti, da se jih naučimo. Ta knjižica je bila majhna, a zlata vredna, namreč „Statista Regnante“ don Valerijana Castiglione, znanega moža, katerega so vsi učenjaki poveličevali in za katerega so se pulile najbolj visoke glave. Papež Urban VIII. ga je kakor znano hvalisal; kardinal Borghese ga je prosil, da bi spisal življenjepis papeža Pavla petega; podkralj neapolitanski don Pietro da Toledo pa ga je prosil, da bi popisal vojske Njegovega katoliškega Veličanstva v Italiji, a vsi zaman. Kralj Ludovik trinajsti ga je na nasvet kardinala Richelieu imenoval za svojega zgodovinarja, isto čast mu je ponudil savojski vojvoda Carlo Emanuele.

O drugih častnih spričevalih ne govorimo; povemo samó, da je vojvodinja Kristina, hči kralja Henrika četrtega, v neki diplomji mej drugimi o njem rekla, da je „po Italiji znan, kot največji pisatelj svoje dobe.“

V vseh teh vedah je bil don Ferrante samo novinec, v neki drugi je zaslužil in je tudi užival naslov profesorja, namreč v viteški vedi. Imel jo je popolnoma v oblasti, večkrat je razsojeval in svetoval v častnih zadevah. V svoji knjižnici, bolje rečeno v svoji glavi je imel dela vseh najboljših piscev te baže: Paride dal Pozzo, Fausto da Longiano, Urrea, Muzio, Romei, Albergato, prvi in drugi Forno di Torquato Tasso. Na pamet je znal več mest iz „osvobojenega Jeruzalema“, in iz „premaganega“, ki bi mogla pričati v častnih zadevah. Po njegovem mnenju pa je bil avtor avtorjev slavnoznani Francesco Birago, s katerim je večkrat razsojeval častne afere. Francesco Birago je govoril o don Ferrante zelo spoštljivo.

Ko je oni slavni pisatelj na svitlo dal svoje „Discorsi Cavallereschi“, prorokoval je naravnost don Ferrante, da bode sedaj otmelna zvezda Olevanova in da ta knjiga ostane potomcem kot zakonik neomajane veljave.

Tedaj preide naš vir k lepim umetnostim. Mi uže dvomimo, da bi nam hotel čitatelj še tako voljno slediti; bojimo se uže, da smo si zaslužili priimek servilnega prepisovalca in ob enem s svojim vrlim virom

priimek klepetulje. Sledili smo mu namreč preveč daleč na tem stranskem potu, na katerega se je on samo spustil, da bi pokazal svojo učenost in se bahal, da ni zaostal za svojimi sodobniki. (Dalje. prih.)

Umrlí so:

31. oktobra. Pavla Večaj, solarica, 13 let, Veliki stradon, meningitis. — Franja Podreberšek, stražnika hči, 6 dni, Florijanske ulice 3, Trismus. — Viktor Beve, gostilničarja sin, 1 mesec, Breg 20, črevesni katar. — 1. novembra. Marijana Rozman, gostija, 70 let, Trnovske ulice 11, kap.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 31. oktobra 1900.
Za 50 kilogramov.
Pšenica za pomlad . K 8:00 do K 8:01
Rž za pomlad » 7:66 » » 7:68
Tursica za pomlad » 5:34 » » 5:35
Oves za pomlad » 5:86 » » 5:87

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dne	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm.
31	9. zveč.	741,4	8,5	sl. svzh.	jasno	
1	7. zjut.	742,1	8,2	sl. zah.	oblač.	0,0
2	2. popol.	741,3	12,6	sl. zahsz.	del oblač.	
1	9. zveč.	741,4	9,8	sl. jug	oblačno	
2	7. zjutr.	739,1	7,9	sl. svzh.	sk. oblač.	0,0
2	2. popol.	737,7	13,2	sl. vzh.	oblačno	

Srednja temperatura srede 10,3°, normale: 7,4°.
Srednja temperatura četrtka 10,2°, normale: 7,1°.

„Hennebergova svila“

— le pristna, ako se dobi direktno od mene — črna, bela in barvena od 45 kr. do 14 gl. 65 kr. meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom. Vzorca z obratno pošto. 1 11 11-9

G. Henneberg, tovarne za svilo, (c. in kr. dvorni založnik) v Curihu.

Slavnemu p. n. občinstvu se uljudno naznanja, da se prične

v soboto dné 3. oktobra 1900
v Prešernovih ulicah šte. 1

v Friš-ovi palači

velika prodaja blaga

in sicer pride na prodaj:

Velika partija sukna, med tem angleško in brnsko sukno in blago za haveloke.
Velika partija raznega volnenega blaga za dame in barvanega barhenta od 15 kr. meter naprej.
Velika partija Smyrna-preprog (tepihov) vsake velikosti, kakor preproge za pred posteljo in za na stene. Preproge, 2 metra široke in 3 metre dolge, po gl. 5-90
Velika partija svilnatnega blaga, med tem najnovejši vzorci Taft-svile, po 95 kr. meter.
Velika partija modereov, približno 500 komadov, iz neke konkurzne mase, od 30 kr. višje.
Vrh tega še nekaj izvanredno cenih partij raznega blaga.
Ker se bode omenjeno blago po izvanredno nizkih cenah prodajalo, je upati, da se izbera v kratkem zmanjša, in je tedaj priporočljivo, da se vsakdo, kdor želi to ugodno priliko uporabiti, pravočasno z nakupom preskrbi. 976 2

Velika loterija za vojake-invalidide Predzadnji teden.
z dobitki v zlatu in srebru.

Glavni dobitek 60.000 kron

v gotovini z 20% odbitka.

Srečke za invalide po 1 krono

priporoča J. C. Mayer v Ljubljani. 118 11

Dunajska borza.

Dné 2. novembra.		Dné 31. oktobra.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Salmove srečke, 40 gl.	
Skupni državni dolg v notah	97-20	20 mark	23-53		106-25	St. Genois srečke, 40 gl.	198
Skupni državni dolg v srebru	96-95	20 frankov (napoleonor)	19-21	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93-75	Waldsteinove srečke, 20 gl.	50
Avstrijska zlata renta 4%	114-50	Italijanski bankovci	90-70	Prijoritne obveznice državne železnice	—	Ljubljanske srečke	269
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	98-10	C. kr. cekini	11-38	južne železnice 3%	321-75	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	6130
Ogerska zlata renta 4%	114-60			južne železnice 5%	119-50	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	785
Ogerska kronska renta 4%, 200	90-15			dolenjskih železnic 4%	388-50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	108 50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1683—			Kreditne srečke, 100 gl.	350—	Splošna avstrijska stavbinska družba	415 50
Kreditne delnice, 160 gl.	652-50			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	42-25	Montanska družba avstr. plan.	450.—
London vista	240-65			Ogerskega	19-50	Trboveljska prometarska družba, 70 gl.	254 25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-65			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	12 25	Papirnih rubljev 100	
				Rudolfove srečke, 10 gl.	60—		

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrupe. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“ l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.